خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۳ اسفند ۱۳۹۵ . ۲۳ جمادی‌الاول ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۴۸۰

اظهارات متناقض متیس با ترامپ درباره «نفت عراق» و «رسانه‌ها»

ژنرال متیس وزیر دفاع آمریکا پیش از عزیمت به بغداد گفت: «ما برای تصاحب نفت در عراق حضور نداریم». این در حالی است که پیشتر دونالد ترامپ اظهاراتی بحث‌برانگیز درباره عراق و نفت این کشور مطرح کرده بود. متیس که به «سگ دیوانه» معروف است همچنین گفت که رسانه‌ها را دشمن نمی‌داند؛ برخلاف چیزی که ترامپ درباره رسانه‌ها به‌ویژه شبکه سی‌ان‌ان، روزنامه نیویورک تایمز و چند رسانه دیگر اظهار کرده بود.

تحلیل روز

سید رضا قزوینی غرابی
international@khorasannews.com

آمریکایی‌ها چه برنامه‌ای برای عراق دارند؟

اظهارات ماه گذشته دونالد ترامپ درباره نفت عراق که واکنش منفی مقامات عراق را برانگیخته بود پس از سفر روز گذشته جیمز ماتیس وزیر دفاع ایالات متحده به بغداد و تلاش وی برای تفسیر و توجیه سخنان جنجالی ترامپ، بار دیگر موضوع اهداف سیاسی و نظامی واشنگتن و تلاش‌های آن برای دست‌یابی به نفت عراق را در کانون توجه قرار داده است. ترامپ ماه گذشته در دیدار با مدیران و کارکنان سیا گفته بود: باید نفت عراق را از آن خود می‌کردیم. اما اشکالی ندارد شاید یک بار دیگر این فرصت برای شما به وجود بیاید. این که این اظهارات بین مدیران سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا –و نه ارتش– گفته شده و در همان جمع از احتمال به وجود آمدن فرصت دوباره برای این کار توسط آن‌ها سخن به میان آمده، نشان می‌دهد که باید از تلاش‌های اطلاعاتی و امنیتی آمریکا در عراق نگران بود و با جدیت آن را رصد و نبال کرد. آمریکایی‌ها به خوبی می‌دانند که پس از عقب‌نشینی آن‌ها در سال ۲۰۱۱ شرایط برای بازگشت مجدد در اندازند. اظهارات اخیر ترامپ که حاکی از ناتوانی ارتش آمریکا و ضرورت بازسازی آن بود، علاوه بر اوضاع منطقه‌ای و شرایط داخلی عراق، شرایط را برای هرگونه حضور مستقیم این کشور در عراق ناممکن می‌کند. بنابراین آمریکایی‌ها برای دسترسی به نفت ارزان و شبه رایگان از عراق نیاز به وجود کانون‌های بحران یا بازی میان طرف‌های سیاسی و قومی عراقی و حمایت از خواسته‌ها و اهداف برخی از آن‌ها دارند تا بتوانند به نفت ارزان عراق دسترسی داشته باشند و طبیعی است که این مأموریت باید بر عهده نهادهای اطلاعاتی آمریکا باشد. عملیات بازستانی غرب موصل که منجر به پایان رسمی خلافت داعش در عراق خواهد شد، اوضاع سیاسی کشور پس از آزادی موصل، انتخابات مهم پارلمانی و شوراهای عراق در سال ۹۷، اختلافات متعدد اقلیم با بغداد، کشمکش‌های سیاسی جریان صدر با بغداد، اختلاف بر سر مناطق آزاد شده و ... از جمله موضوعاتی است که هریک ظرفیت کارگستره اطلاعاتی و امنیتی و سیاسی برای ایجاد بحران در عراق و دخالت‌ها و بهره‌برداری‌های آمریکا را دارد. اظهارات ترامپ و امید به ایجاد فرصت جدید برای دسترسی به نفت عراق که به مثابه زنگ خطری به صدا در آمده برای این کشور است باید مورد توجه بدنه سیاسی و جریان‌های ملی عراقی باشد. عراقی‌ها باید متوجه باشند که آمریکایی‌هایی که در سال ۲۰۱۱ با مقاومت سیاسی و مسلحانه مجبور به عقب‌نشینی شدند، شاید دیگر نتوانند حضوری مستقیم داشته باشند اما به اعتراف خودشان هنوز به اقتصاد کشورشان چشم طمع دارند. با این اوضاع و اظهارات، در هر رویداد مخرب در عراق، عراقی‌ها حق دارند تا آمریکا را متهم ردیف اول بدانند.

فروش جهانی سلاح رکورد زد

تجارت اسلحه در ۵ سال گذشته به بالاترین حد پس از جنگ سرد رسید

گروه بین‌الملل– فروش سلاح در پنج سال گذشته به بالاترین حد پس از جنگ سرد رسید. آمریکا همچنان صادر کننده شماره یک اسلحه در جهان محسوب می‌شود. موسسه بین‌المللی مطالعات صلح استکهلم در گزارش سالانه خود اعلام کرد که در فاصله سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶، بیش از هر زمان دیگری از سال ۱۹۹۰ تاکنون، سلاح در جهان خرید و فروش شده است. در این میان کشورهای عربی خلیج فارس با وجود کسری بودجه ناشی از نوسان قیمت نفت همچنان به خریدهای تسلیحاتی گسترده ادامه داده و در سال ۲۰۱۶ نیز ۱۵ درصد بیشتر از میانگین جهانی سلاح خریده‌اند.

■ **افزایش ۸۶ درصدی صادرات تسلیحات به خاورمیانه**

طی پنج سال گذشته صادرات تجهیزات نظامی به کشورهای خاورمیانه، در مقایسه با دوره مشابه، ۸۶ درصد رشد کرده است. کشورهای این منطقه حدود ۳۰ درصد کل واردات را به خود اختصاص داده‌اند. عربستان سعودی که رهبری دخالت نظامی در یمن را –جنگی که جان هزاران غیرنظامی را گرفته است– بر عهده دارد بعد از هند دومین وارد کننده سلاح در جهان است. میزان واردات سلاح عربستان در این مدت ۲۱۲ درصد افزایش یافته و بیشترین تسلیحات از آمریکا و انگلیس خریداری شده است. در امارات رشد درصدی خرید تجهیزات نظامی از عربستان هم بیشتر است و به ۲۴۵ درصد رسیده است. آسیا، اصلی‌ترین خریدار سلاح جهان در این مدت بوده است و هند ۱۳ درصد از کل واردات تسلیحات نظامی را به خود اختصاص داده است. در حالی که هند بیشتر تسلیحات خود را از روسیه وارد می‌کند، عربستان بیشتر از آمریکا سلاح می‌خرد. روسیه و آمریکا در مجموع، بیش از نیمی از صادرات سلاح در جهان را در اختیار دارند. چین، فرانسه و آلمان نیز در جمع پنج صادر کننده اصلی سلاح در جهان قرار دارند. با وجود افزایش بی‌سابقه واردات سلاح از سوی کشورهای خاورمیانه، ایران که تحت تحریم‌های تسلیحاتی قرار دارد، تنها ۱/۲ دهم درصد از این بازار را به خود اختصاص داده است. محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران در واکنش به تهدیدات ترامپ علیه ایران، با اشاره به کشورهای عرب همسایه ایران گفت: «ما بخش اندکی از هزینه‌های نظامی آن‌ها را در این زمینه صرف می‌کنیم». در طول پنج سال گذشته، بیشتر کشورهای منطقه خاورمیانه، برای تقویت توان نظامی خود به آمریکا و اتحادیه اروپا روی آورده‌اند.

■ **عربستان، امارات و ترکیه؛ ۳ مشتری اصلی آمریکا**

درخواست برای تسلیحات نظامی در خاورمیانه در حالی افزایش یافته که قیمت نفت در سال‌های اخیر سیر نزولی پیدا کرده است. کشورهای منطقه در سال ۲۰۱۶ تسلیحات نظامی بیشتری خریده‌اند با این تصور که این تسلیحات ابزاری مهم در روبه‌رو شدن با بحران‌های منطقه‌ای است. چین نیز با افزایش سهم خود از بازار سلاح به ۶/۲ درصد در مقایسه با ۳/۸ درصد در فاصله ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۱، جایگاه خود را به عنوان یکی از اصلی‌ترین صادر کنندگان این محصول تثبیت کرده است. همزمان آلمان، صادرات سلاح خود را در این بازه زمانی پنج ساله، تا ۳۶ درصد کاهش داده است. سه مشتری اصلی تسلیحات ساخت آمریکا، عربستان، امارات متحده عربی و ترکیه هستند. عربستان همچنین بازار جذابی برای تسلیحات ساخت انگلیس بوده و لندن تقریبا نیمی از تسلیحات ساخت خود را به ریاض فروخته است. آمریکا تسلیحات مورد نیاز دست کم ۱۰۰ کشور جهان را تامین می‌کند. هواپیماهای جنگی پیشرفته مجهز به موشک‌های کروز و جدیدترین نسل سامانه‌های دفاع هوایی و موشکی، بخش مهمی از تسلیحات صادراتی آمریکا به دیگر کشورها را تشکیل می‌دهند.

دست‌های پنهان در کاخ سفید

داماد ترامپ عملا به وزیر خارجه در سایه تبدیل شده است

کامیار– فعالیت پررنگ داماد دونالد ترامپ در عرصه سیاست خارجی آمریکا همانند یک وزیر پشت پرده است. به گزارش پلیتیکو، عقب‌نشینی ترامپ به تعهد آمریکا به راه‌حل دو دولتی در فلسطین بدون بازبینی و بررسی اصول استراتژی جدیدش با رکس تیلرسون وزیر خارجه آمریکا، زنگ خطر را برای آینده سیاسی آمریکا به صدا درآورد. تیلرسون و مشاورانش نیز از تغییر در استراتژی بلندمدت آمریکا در قبال مناقشه اسرائیل و فلسطین بی‌خبر بودند. اما شاید همه با این موضوع موافق باشند که جرد کوشنر، داماد ترامپ فرد تاثیرگذار در مسائل مربوط به اسرائیل است. برای رئیس جمهوری که مدعی است یکی از بهترین کابینه‌های تاریخ آمریکا را در اختیار دارد، در حاشیه قرار دادن وزیر خارجه کشور از امور بین‌المللی چندان وجهه خوبی ندارد. البته این نوع رفتار ترامپ در ماه اول ریاست جمهوری از الگویی نشات می‌گیرد که در آن رئیس جمهور به دنبال شنیدن نظرات وزیران با تجربه کابینه خود نیست. شنیده‌ها حاکی است که شخصیت‌های رقیب در تیم ترامپ که تجربه مناسبی ندارند با اعمال فشار به کارکنان سازمان‌هایی که مدیریت آن‌ها را بر عهده دارند به دنبال به حداکثر رساندن نفوذ خود هستند. پنس، تیلرسون و ماتیس در هفته‌های اخیر بیشتر وقت خود را صرف سفر به کشورهای دیگر و اطمینان دهی به متحدان قدیمی آمریکا درباره شیوه جدید سیاست خارجی آمریکا کرده‌اند؛ شیوه‌ای که تا اندازه زیادی تحت تاثیر نفوذ داماد ترامپ قرار دارد. کوشنر که به صورت رسمی یکی از مشاوران ارشد کاخ سفید به شمار می‌رود و همان طور که یکی از منابع دولتی او را وزیر در سایه دولت خوانده است و به یک نماینده سیاست خارجی در کاخ سفید تبدیل شده ،بنابه درخواست ترامپ با دولت‌های دیگر مکاتبه می‌کند. کارکنان و مقامات ارشد وزارت خارجه نیز تا حدی دچار سردرگمی شده‌اند و نمی‌دانند که چه کسی مسئول اصلی این وزارتخانه است. حتی گفته می‌شود رابرت هاوارد نیز، که در ایران تحصیل کرده و از گزینه‌های اصلی برای جانشینی مایکل فلین در پست مشاور امنیت ملی است به دلیل نگرانی از نبود اختیارات برای انجام امور و همچنین انتخاب کارکنان مد نظر خود این پیشنهاد را رد کرده است.

روزهای سخت صدر اعظم

برتری «شولتز» بر «مرکل» در تازه‌ترین نظرسنجی‌ها

شریفی– صدر اعظم آلمان روزهای سختی را سپری می‌کند. طی هفته‌های اخیر، محبوبیت مرکل ۶۲ ساله در نزد افکار عمومی کشورش کاهش یافته است. در این میان، شولتز ۶۱ ساله برای مقام صدر اعظمی با آنگلا مرکلی رقابت خواهد کرد که از ۱۲ سال قبل این مقام را در اختیار دارد. براساس یک نظرسنجی که روزنامه «بیلد» آلمان منتشر کرده است، ۴۹ درصد از آلمانی‌ها می‌خواهند «مارتین شولتز»، رئیس سابق پارلمان اروپا صدر اعظم‌شان شود و ۳۸ درصد دیگر نیز می‌خواهند «آنگلا مرکل» صدر اعظم باقی بماند. اما در نظرسنجی ماه ژانویه ۲۰۱۷ مرکل با ۴۴ درصد آرا بالاتر از شولتز با ۴۰ درصد بود. مارتین شولتز متولد سال ۱۹۵۵ در نزدیکی شهر آخن در آلمان است. او در جوانی یک فوتبالیست بوده ولی به دلیل آسیب دیدگی از ورزش کناره گیری و با پیوستن به حزب «سوسیال دموکرات آلمان» خود را وقف فعالیت‌های سیاسی کرده است. حزب چپ میانه (سوسیال دموکرات) از زمانی که مارتین شولتز را به عنوان نامزد خود برای صدر اعظمی معرفی کرده شاهد ۱۲ درصد رشد در آرای مردمی خود بوده است. آلمان طی سال‌های گذشته، دارای دولتی ائتلافی بوده است؛ ائتلافی که احزاب مسیحی و سوسیال دموکرات‌ها آن را شکل داده‌اند. این ائتلاف از دید بسیاری از شهروندان آلمانی عملکرد ضعیفی در مواجهه با بحران‌های جاری در حوزه سیاست داخلی و خارجی آلمان داشته است. هم اکنون سوسیال دموکرات‌ها در صدد ند قدرت را به صورتی یک تنه در دست بگیرند و از شرایط سخت خود طی ۱۵ سال اخیر عبور کنند.

■ **مواضع رقیب مرکل**

مارتین شولتز، در سال ۲۰۱۲ با کسب اکثریت آرا به ریاست پارلمان اروپا رسید. او که طرفدار همراه کردن سیاست‌های ریاضت اقتصادی با رشد اقتصادی و کار آفرینی بود، در سال ۲۰۱۴ گفته بود: «در ثروتمندترین قاره جهان، عدالت برقرار نیست. ثروت‌ها بین کشورها و افراد عادلانه تقسیم نشده‌اند. صاحبان منفعت میلیاردها یورو درآمد دارند و مالیات نمی‌پردازند. با این حال زمانی که خسارت می‌بینند و درآمد خود را از دست می‌دهند، جبران این ضرر به گردن مالیات دهندگان می‌افتد.» از دیدگاه سیاست خارجی، او مخالف برگزیت (خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا) است. شولتز در مصاحبه‌ای گفته بود: «کسانی که بر طبل پایان اروپا می‌کوبند و خواهان دوباره ملی ساختن هستند با امنیت و آینده نسل‌های آینده بازی می‌کنند.» وی همچنین ترامپ را برای دنیا دردسرساز می‌داند.

دادگاهی به کام سلطان

آغاز محاکمه ۴۷ نفر از مظنونان به ترور اردوغان

در حالی که اردوغان رئیس جمهور و بنالی ایلدیریم نخست وزیر ترکیه این روزها سخت مشغول تبلیغ برای همه‌پرسی تغییر نظام سیاسی در ترکیه هستند روز گذشته دادگاهی در جنوب ترکیه محاکمه ۴۷ نفر را به اتهام تلاش برای ترور رجب طیب اردوغان رئیس جمهور این کشور آغاز کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، در شب وقوع کودتای نظامی نافرجام در ترکیه، تعدادی از افراد، متهم به تلاش برای ترور رجب طیب اردوغان شدند و اکنون محاکمه ۴۷ نفر از این افراد آغاز شده است. محاکمه این افراد در حالی است که اردوغان به همراه همسرش در تعطیلات به سر می‌برد. ۳۷ نفر از این افراد پرسنل سابق ارتش بوده‌اند و در صورت اثبات این اتهام، با مجازات حبس ابد روبه‌رو خواهند شد. این افراد به تلاش برای ترور، از بین بردن نظم قانونی و سایر جرایم علیه دولت متهم شده‌اند. این افراد متهم هستند که به هتلی در جزیره مرمره حمله کرده‌اند، جایی که اردوغان در آن جا حضور داشته است. در این حمله دو مامور پلیس کشته شدند. اردوغان چند لحظه قبل از این حمله از هتل خارج شده بود. ترکیه در حال پاک‌سازی نهادهای مختلف نظامی و غیرنظامی از طرفداران و حامیان جنبش فتح‌ا... گولن است. آنکارا بارها گولن را به دست داشتن در کودتای نظامی جولای متهم کرده و خواستار استرداد وی از آمریکا شده است. همزمانی این محاکمه با تبلیغات دولت و حزب حاکم برای تغییر نظام سیاسی از یک نظام پارلمانی به یک نظام ریاستی که منجر به افزایش اختیارات اردوغان می‌شود، سوالاتی را به وجود آورده است. حدود ۴۰ هزار نفر از نیروهای پلیس، ارتش، دستگاه قضایی، خدمات شهری و سیستم آموزش ترکیه نیز به اتهام مشارکت در این کودتا بازداشت شده‌اند و منتظر محاکمه هستند.

اظهار نظر روز

نیکلاس کریستف:

چگونه می‌توان از شر ترامپ خلاص شد؟

روزنامه‌نگار آمریکایی با اشاره به موقعیت متزلزل ترامپ، در نیویورک تایمز نوشت: آشکارترین و سریع‌ترین راه برای عزل رئیس جمهوری بیست و پنجمین متمم قانون اساسی آمریکاست. بر اساس این متمم، کابینه می‌تواند با یک رای ساده اکثریت رئیس جمهوری را از اختیاراتش خلع کند و بلافاصله قدرت را به معاون رئیس جمهوری واگذار کند. نکته این جاست که رئیس جمهور برکنار شده می‌تواند به این موضوع اعتراض کند و در این راستا کنگره باید با دو سوم آرا، عزل رئیس جمهوری را تایید کند. این مسیر بر اساس متمم قانون اساسی زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که رئیس جمهور در انجام وظایفش ناتوان باشد. راه بهتر درباره ترامپ استیضاح است؛ اما در این مقطع زمانی سخت است تصور کنیم اکثریت مجلس نمایندگان به استیضاح ترامپ رای دهند. برخی معتقدند که انتخابات میان دوره‌ای سال ۲۰۱۸ برای جمهوری‌خواهان فاجعه‌بار خواهد بود، البته من شخصا در این زمینه شک دارم. چون ممکن است اوضاع برای دموکرات‌ها به خوبی پیش نرود. بنابراین در شرایطی که اوضاع برای دموکرات‌ها خوب نباشد، این به جمهوری‌خواهان بستگی دارد تا درباره برکناری یا بقای ترامپ تصمیم بگیرند. آن چه می‌توان در این مقطع زمانی گفت این است که پس از گذشت فقط یک ماه از دوره ریاست جمهوری جدید، ما در حال صحبت در این باره هستیم که آیا این دوره زود پایان می‌یابد یا نه؟

خبرهای متفاوت

■ **ماستمالی ترامپ و کاخ سفید درباره "حمله سوئد"!**

ایندیپندنت: ترامپ در سخنان جنجالی شنبه شب خود به حادثه‌ای تروریستی در سوئد اشاره کرد که اتفاق نیفتاده است! این سخنان با واکنش دولتمردان سوئدی همراه شد و کارل بیلدت، نخست‌وزیر سابق سوئد در پیامی توئیتری نوشت: «سوئد؟ حمله تروریستی؟ او (ترامپ) چی‌زده بود؟» این جنجال‌ها موجب شد تا ترامپ یک شنبه شب اعتراف کند که با الهام گرفتن از برنامه فاکس نیوز که مستندی درباره مهاجران داشته است، آن سخنان را گفته است. دیروز سخنگوی کاخ سفید هم بدون آن که به مورد خاصی اشاره کند، در توجیه حرف‌های ترامپ گفت که رئیس جمهور آمریکا تنها به افزایش جرایم و حوادث اخیر به صورت کلی اشاره کرده است!

اندیشکده روز

نظم جهانی و چالشی به نام ترامپ

اندیشکده شورای روابط خارجی نوشت: ۱۳ رئیس جمهوری پس از دولت «فرانکلین روزولت» پذیرفته‌اند که ایالات متحده باید رفتار و ویژگی یک رهبر جهانی را به خود بگیرد. اگرچه سیاست خارجی آمریکا در دوره هریک از روسای جمهوری آمریکا متفاوت بوده است اما به جهانیان این پیام آشکار را ارسال کرده است که ایالات متحده برای بیشتر از آن چیزی که به آن مربوط است تلاش می‌کند. اکنون این شرایط در دوره ریاست جمهوری دونالد ترامپ در حال تغییر است زیرا وی وعده داد سیاست خارجی را در پیش می‌گیرد که ملی‌گرایانه و کاربردی است و تمرکز آن بر تامین منافع محدود آمریکاست. به ظاهر ترامپ هیچ توجهی به تاثیر آمریکا بر نظم جهان لیبرالی که از سال ۱۹۴۵ دنبال شده ندارد. نظمی که تا ۸ نوامبر ۲۰۱۶ (روز انتخابات ریاست جمهوری آمریکا) به اجرا در می‌آمد و حداقل چالش را با چین، روسیه، ژاپن و اروپا دنبال می‌کرد اکنون دچار تغییر شد. اکنون هیچ کس نمی‌داند ترامپ همچون یک رئیس جمهور عمل می‌کند یا هنوز نامزد انتخاباتی است و قول می‌دهد؛ اتحاد بلندمدت آمریکا با برخی کشورها را متزلزل می‌کند؛ توافق‌های تجاری ایالات متحده را برهم می‌زند؛ موانع تجاری را علیه چین به اجرا در می‌آورد؛ توافق آب و هوایی امضا شده در پاریس را رد یا توافق هسته‌ای با ایران را ملغی می‌کند؟ ترامپ با این سیاست‌ها نظم مبتنی بر غرب را در جهان به چالش می‌کشد.

عراق

پیشروی ارتش در غرب موصل

تمرکز جمعیتی و کوچه‌های تنگ؛ چالش پیشروی در موصل

نیروهای عراقی در حالی روز دوم عملیات در غرب موصل را پشت سر گذاشتند که توانستند در جریان آن ۱۷ روستا را در محور شمال و جنوب آزاد کنند. این پیشروی‌ها به منظور آزادسازی فرودگاه موصل به عنوان هدف اول است. سرلشکر نجم‌الجبوری، فرمانده عملیات نینوا به سومریه نیوز گفت که عملیات آزادسازی غرب موصل آسان‌تر از شرق است در حالی که طرح‌های نظامی، شامل تامین گذرگاه‌های امن برای آوارگان در زمان رسیدن نیروهای امنیتی به مناطق‌شان نیز می‌شود. الجبوری تصریح کرد که عملیات آزادسازی غرب در حالی آغاز شده که روحیه داعش از بین رفته و امکاناتش بسیار کم و مقاومتش بسیار ضعیف شده به‌ویژه که نیروهای ائتلاف ضد داعش بر نابودی توان آن در غرب متمرکز بوده‌اند. وی مهم‌ترین چالش‌های عملیات در غرب موصل را جمعیت زیاد و کوچه‌های تنگ بخش قدیمی شهر برشمرد و گفت: نیروهای عراقی آمار دقیقی از تعداد داعشی‌ها در غرب ندارند. از سوی دیگر نیروی هوایی عراق با پخش میلیون‌ها اعلامیه بر فراز غرب شهر موصل، از ساکنان آن خواست برای آزادسازی منطقه خود و استقبال از نیروهای عراقی، آماده شوند. هواپیماهای نیروی هوایی عراق میلیون‌ها اعلامیه را روی بخش غربی شهر موصل ریختند که حاوی دستور العمل و توصیه به شهروندان عراقی برای آماده‌سازی استقبال از نیروهای عراقی و همکاری با آن‌ها برای کاهش خسارت و تسریع فرآیند آزادسازی منطقه غرب این شهر است.